

Materiał pomocniczy 4.

Jedzenie zupy widelcem – nieefektywność sektora publicznego

Wiele osób na rosnący problem bezrobocia widzi tylko jedno lekarstwo: państwo powinno wybudować zakłady pracy. Przecież w socjalizmie wszyscy pracowali i było dobrze. Tylko dlaczego socjalistyczna gospodarka upadła? Okazuje się, że firmy prywatne mają dużą przewagę nad firmami państwowymi.

- Państwowe przedsiębiorstwa nie podlegają w pełni prawom konkurencji, mają uprzywilejowaną pozycję względem innych podmiotów działających w branży. Rodzi to koszty dla gospodarki. Konsument jest zagrożony koniecznością płacenia wyższych cen, jeżeli przedsiębiorstwo państwowe ma monopol. Z kolei podatnik może być zmuszony co pewien czas do dokładania się do ratowania takiej firmy - państwo pokrywać straty swoich firm z budżetu.
- Firmy prywatne w warunkach konkurencji wygrywają z państwowymi (oferują lepszą jakość w lepszych cenach).
- Państwowe monopole zabierają miejsca pracy, które inaczej zostałyby stworzone w prywatnych przedsiębiorstwach. Dodatkowo, przez swoją nieefektywność obniżają innowacyjność i potencjał wzrostu gospodarczego.
- Firmy prywatne gospodarując swoim kapitałem, analizują rentowność realizowanych inwestycji. Państwowe firmy nie kierują się rachunkiem ekonomicznym.
- Przedsiębiorstwa przemysłowe stanowiące własność sektora publicznego są mniej wydajne niż przedsiębiorstwa sektora prywatnego. Mimo to, ich pracownicy otrzymują wyższe wynagrodzenia niż osoby świadczące pracę w sektorze prywatnym. W Polsce w 2011 r. przeciętne wynagrodzenie brutto w sektorze publicznym (nie uwzględniając różnic w poziomie wykształcenia) było o ok. 30% wyższe niż w sektorze prywatnym, w którym jednocześnie ryzyko utraty pracy jest większe.

- W firmach państwowych często występuje nepotyzm - zamiast menedżerów zatrudniane są osoby z politycznego mianowania. Decyzje w firmach państwowych podporządkowane są kontroli politycznej i rzadko kiedy mają na uwadze długookresowy rozwój firmy. Skutkuje to również rozrostem biurokracji i opóźnieniem wielu procesów.

Publiczne pieniądze powinny być przeznaczane na tworzenie przyjaznego środowiska dla przedsiębiorców, a nie na dotowanie państwowych zakładów, jak i działających w nich związków zawodowych. Przedsiębiorca, gdy tylko państwo nie będzie mu utrudniać działalności, przyczyni się do rozwoju gospodarki, stworzy miejsca pracy, a i państwu zapłaci podatek.

Źródło:

Analiza FOR 14/2012: „Ile osób zatrudnia państwo polskie?”

<http://www.for.org.pl/pl/a/2248,Analiza-142012-Ile-osob-zatrudnia-panstwo-polskie>

(sierpień 2013)